

Caverion

6. Vuoden 2016 tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen esittäminen

Toimitusjohtajan katsaus varsinaisessa yhtiökokouksessa

Ari Lehtoranta, toimitusjohtaja

17.3.2017

Sisältö

Katsaus vuoteen 2016

Työntekijät ja johto

Avainluvut

Markkinanäkymät, tulosoheistus vuodelle 2017 ja osinkoehdotus

Katsaus vuoteen 2016

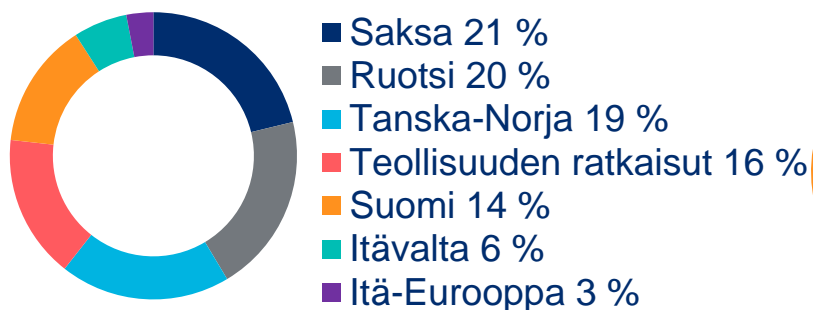

Caverion lyhyesti

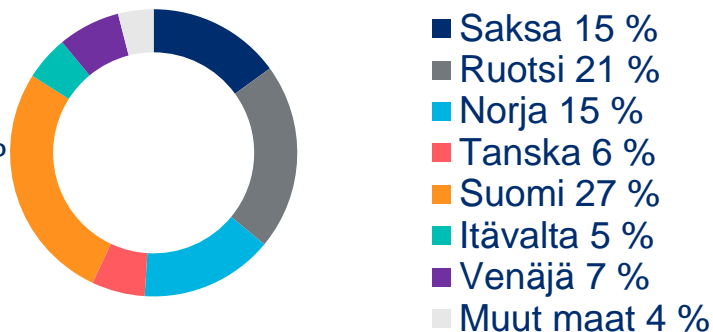
Suunnittelemme, toteutamme, huollamme ja ylläpidämme käyttäjäystävällisiä ja energia- tehokkaita ratkaisuja rakennuksille, infrastruktuurille ja teollisuuslaitoksille.

Liikevaihto divisioonittain 2016

Henkilöstö maittain (16 913 henkilöä) 12/2016

 Lämmitys, vesi ja viemäri	 Jäähdytys	 Informaatio- ja viestintäteknologia
 Ilmanvaihto ja ilmastointi	 Turvallisuus	 Teollisuus- asennukset
 Sähköistys	 Automaatio	 Prosessiputkistot

Liiketoimintayksiköt: Palvelut ja Projektit

Palvelut (48 % konsernin liikevaihdosta 2016)

Tekninen huolto ja kunnossapito (35 %)

- Pienet ja keskisuuret huoltosopimukset
- Yksi tai useampi tekninen järjestelmä
- Esim. ServiFlex ja ServiFlex+ sopimukset
- Noin 25 000 sopimusta

Managed Services (13 %)

- Laajimmillaan elinkaaripalveluita
- Toteuttajana joko Caverion tai alihankkijamme
- Noin 100 sopimusta

Projektit (52 % konsernin liikevaihdosta 2016)

Tekninen asennus (33 %)

- Pienet ja keskisuuret projektit
- Yksi tai useampi tekninen järjestelmä
- Noin 3 000 projektia

Suuret projektit (19 %)

- Sopimuksen koko > 5 milj. euroa
- Räätylöödyt integroidut ratkaisut
- Elinkaari keskeisenä osana
- Noin 50 tällaista projektia

Kilpailijoiden määrä

Alalletulon esteet, monimutkaisuus, katepotentiaali, riskitaso

2016: Uudelleenjärjestelyjen vuosi – Päätapahtumia toiminnassa

Saneeraustoimet

- Vaikutusta 1 060 tehtävään, joiden pääpainopiste oli Ruotsissa, Tanska-Norjassa, Saksassa sekä konsernipalveluissa.
- Vaikutukset täysimääräisesti nähtävissä 2017

Space Saga -kampanja

- Ensimmäinen yhteinen markkinointikampanjamme tavoitti lähes miljoonayleisön vuonna 2016.
- Kampanja jatkuu 2017.

Projektiliiketoiminnan uudelleen organisointi

- Konsernitason Projektiliiketoimintayksikön ja divisioonien projektiyksikköjen (PMO) perustaminen

Toteutetut yrityskaupat

- Arneg Kühlmöbel, jäähdytystekniikkaa, Itävalta
- Sähkötaso Esitystekniikka, AV-ratkaisut, Suomi
- YIT Kuntatekniikan kiinteistö-tekniiset palvelut, Mikkeli

Parannusta työturvallisuudessa

- Tapaturmataajuus* parantui tasolle 6,3 (2015: 8,3).

* tapaturmien määrä miljoona työtuntia kohden

Talouden yhteenveto 2016 – Uudelleenjärjestelyjen vuosi

Tilaukanta

- Tilaukanta laski 3,6 % edellisvuodesta ja oli 1 408 (1 461) milj. euroa.
- Tiukempi projektien tarjouslupaprosessi otettiin käyttöön Q2/2016 lähtien.

Käyttökate

- Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja oli 15,6 milj. euroa. Projektien alaskirjausten vaikutus oli 59 milj. euroa.
- Käyttökate oli -11,4 (91,5) milj. euroa. Uudelleenjärjestelykulojen vaikutus oli 26,9 milj. euroa.

Liikevaihto

- Liikevaihto oli 2 364 (2 443) milj. euroa.
- Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna eniten Suomessa. Liikevaihtoon vaikuttivat tiukempi tarjouslupaprosessi ja projektien alaskirjaukset.

Käyttöpääoma ja vapaa kassavirta

- Käyttöpääoma oli -2,6 (-15,4) milj. euroa – tavoitetason mukaisesti negatiivinen käyttöpääoma.
- Vapaa kassavirta oli -72,1 (53,9) milj. euroa tammi-joulukuussa.

Osakekohtainen tulos

- Osakekohtainen tulos oli -0,25 (0,37) euroa osakkeelta tammi-joulukuussa.

Työntekijät ja johto

16 913 työntekijää joulukuun lopussa

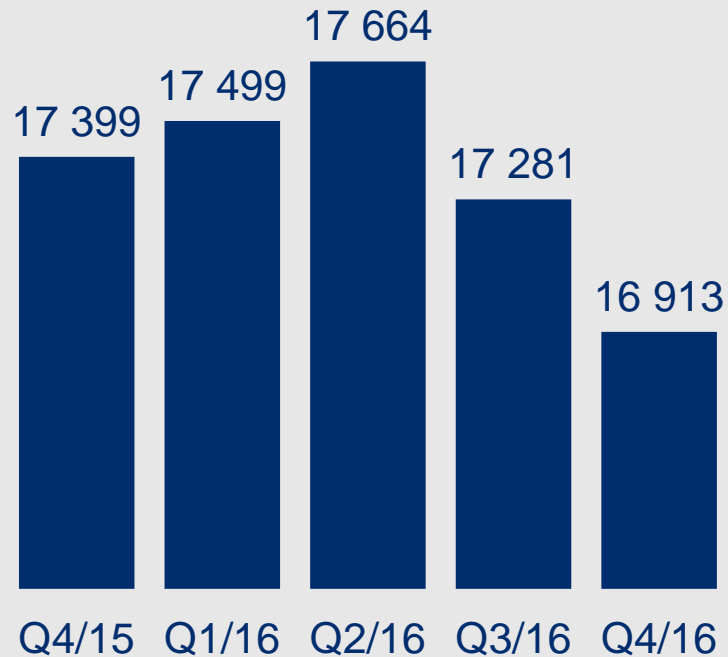
Kapasiteetin sopeuttamista ja osaamisen kehittämistä jatkettiin.

- Vuoden 2016 saneeraustoimilla oli vaikutusta 1 060 tehtävään, joiden pääpainopiste oli Ruotsin, Tanska-Norjan ja Saksan divisioonissa sekä konsernipalveluissa.
- Uusia resursseja tarvittiin samanaikaisesti täyttämään kriittistä osaamisvajetta.

Caverionin yhtenäisten työtapojen kehittämistä jatkettiin.

- Työturvallisuutta, työhyvinvointia ja eettisiä liiketoimintaperiaatteita priorisoidaan jatkuvasti.
- Projektijohtamisen ja johtamisen osaamisalueita vahvistettu
- Projektien ja huollon palkitsemisjärjestelmät käyttöön suorituksen ohjaamiseksi

Henkilöstömäärä (kauden lopussa)

Henkilöstö divisioonittain

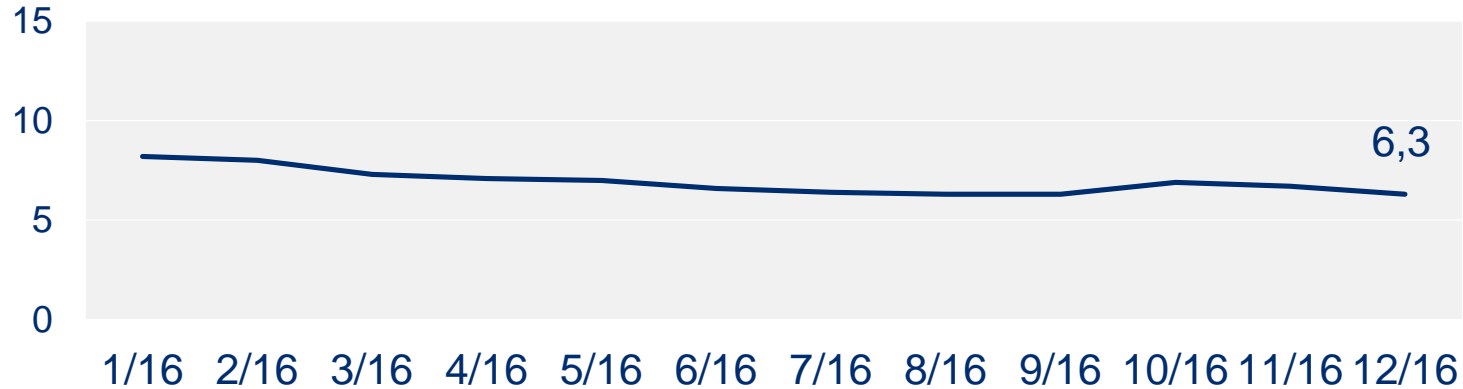
- Tanska-Norja 20 %
- Ruotsi 19 %
- Teollisuuden ratkaisut 16 %
- Saksa 14 %
- Suomi 14 %
- Itä-Eurooppa 11 %
- Itävalta 5 %

Myönteistä kehitystä työturvallisuudessa

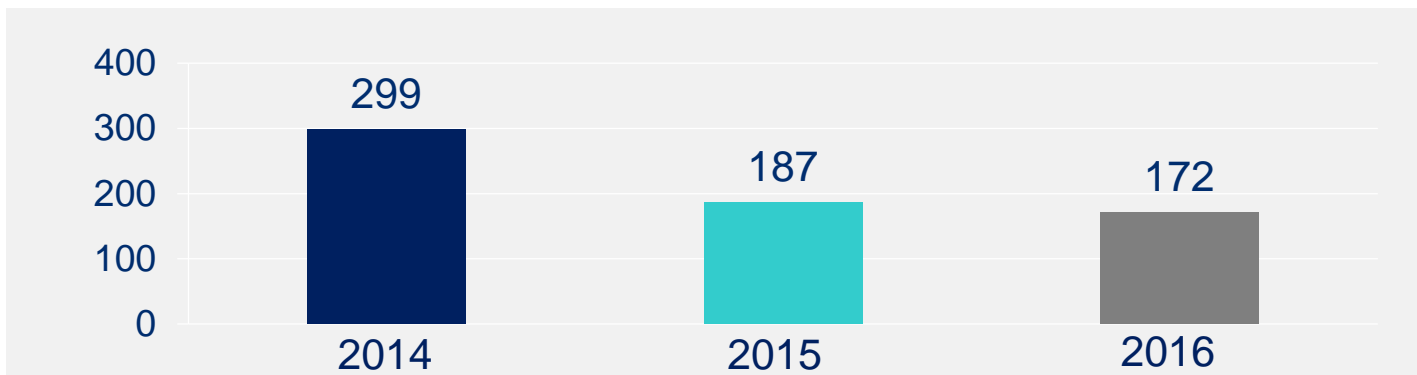
Tapaturmataajuus kehittyi erittäin hyvin vuonna 2016 tasolle 6,3 (2015: 8,3)

Caverion-konsernin tapaturmataajuus, rullaava 12kk

Caverion-konsernin tapaturmat yhteensä

(kuukausittaisiin lukuihin perustuen)

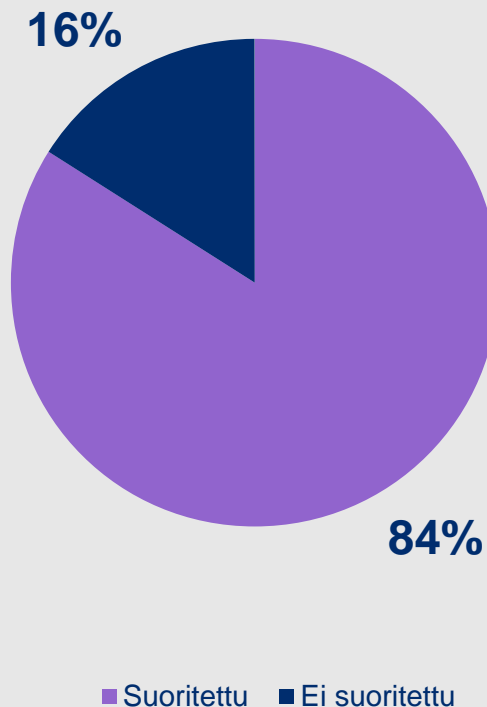
- Tapaturmataajuus (LTIFR) viittaa tapaturmien määrään miljoonaa työtuntia kohden.
- Tapaturmat (Lost Time Injuries in pieces, LTI) sisältävät kaikki yllättävät töissä tapahtuneet tapaturmat, jotka vaativat työsopimuksen tehneen henkilön vähintään yhden vuorokauden poissaoloa.
- Vakavuus: keskimääräiset menetetyt työpäivät tapaturmaa kohden olivat 11,5 joulukuussa 2016 (rullaava 12 kk).

Eettiset liiketoimintaperiaatteet -koulutus

84% kaikista työntekijöistä suoritti verkkokoulutuksen vuonna 2016

Konserni yhteensä

- Koulutus perustuu yhtiön eettisiin liiketoimintaperiaatteisiin.
- Teemoja vuoden 2016 verkkokoulutuksessa:
 - Eturistiriitatilanteet
 - Lahjat
 - Kilpailuoikeus
- 2017 tavoitteena:
 - Osallistumisasteen nostaminen
 - Pienryhmäkoulutuksen lisääminen

Caverion
CODE OF CONDUCT

Konsernin johtoryhmä

Ari Lehtoranta
Toimitusjohtaja

Martti Ala-Härkönen
Talous

Merja Eskola
Henkilöstö

Jarno Hacklin
Projektit

Sakari Toikkanen
Strategia & IT &
Viestintä

Anne Viitala
Lakiasiat &
Hallinnointi

Matti Malmberg
Palvelut
Thomas Hietto 1.7.2017 alkaen

Divisioonat

Manfred Simmet
Itävalta

Werner Kühn
Saksa

Knut Gaaserud
Tanska-Norja

Erkki Huusko
Teollisuuden
ratkaisut

Niclas Sacklén
Itä-Eurooppa

Klas Tocklin
Ruotsi

Ville Tamminen
Suomi

Avainluvut

Esimerkkejä saaduista sopimuksista 2016

Tekninen huolto ja kunnossapito sekä Tekninen asennus

Orionin kiinteistöt Espoossa, Turussa, Salossa ja Kuopiossa

Arvo: ei julkistettu

Managed Services ja Tekninen asennus

17 Locumin omistamaa sairaalaa ja terveystaloutta Tukholmassa

Arvo: yli 10 milj. euroa

Tekninen asennus

Tunneliteknologiaa Strabag Infrastructure & Safety Solutionsille, Itävalta

Arvo : 5 milj. euroa

Esimerkkejä saaduista sopimuksista 2016 – Elinkaarihankkeet ja -palvelut

Kalvebod Brygge, Tanska

- Elinkaarihanke (PPP) uuteen toimistorakennukseen Kööpenhaminassa, Tanskassa
- Yksi Caverionin suurimmista tilauksista koskaan
- Talotekniikan kokonaistoimitus sekä kohteen valmistuttua sen käyttö sekä tekninen huolto ja kunnossapito 20-vuotisella sopimuskaudella
- Vastuu energiankäytöstä, tehokkuudesta, käytettävyydestä, turvallisuudesta ja kunnosta kiinteistön koko elinkaaren ajan

- **Sopimuksen arvo:** yli 80 milj. euroa
- **Palvelualueet:** Suunnittelu ja projektointi, Projektin johtaminen, Projektin toteutus, Tekninen huolto ja kunnossapito ja Palveluiden johtaminen
- **Elinkaari:** Projektitoimitus Q1/2016-Q2/2018, kiinteistön käyttö- ja kunnossapitovastuu 2038 asti
- **Asiakas:** A. Enggaard ja Nordea

Esimerkkejä saaduista sopimuksista 2016 – Elinkaarihankkeet ja -palvelut

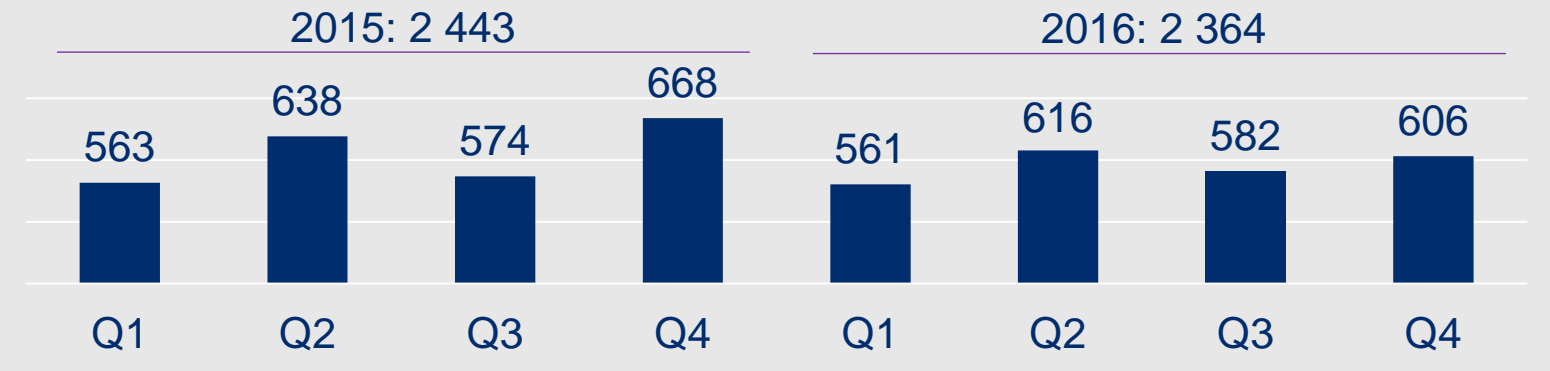
Nummen palvelukeskus, Hämeenlinna

- Palvelukeskuksen toteuttaminen elinkaarihankkeena Hämeenlinnan kaupungille
 - Toteutetaan yhteistyössä YIT:n kanssa
 - Talotekniikan kokonaisu-toimitus, joka kattaa kaikki talotekniset järjestelmät
 - Valmistumisen jälkeen Caverionin vastuulla on Tekninen huolto ja kunnossapito sekä Managed Services 20 vuoden ajan.
- **Sopimuksen arvo:** yli 16 milj. euroa
 - **Palvelualueet:** Suunnittelu & Projektointi, Projektin johtaminen, Projektin toteutus, Tekninen huolto ja kunnossapito sekä Palveluiden johtaminen
 - **Elinkaari:** Rakennus valmistuu kesällä 2018. Caverion vastaa kiinteistön käytöstä ja kunnossapidosta vuoteen 2038 asti, viiden vuoden mahdollisella jatko-optiolla.

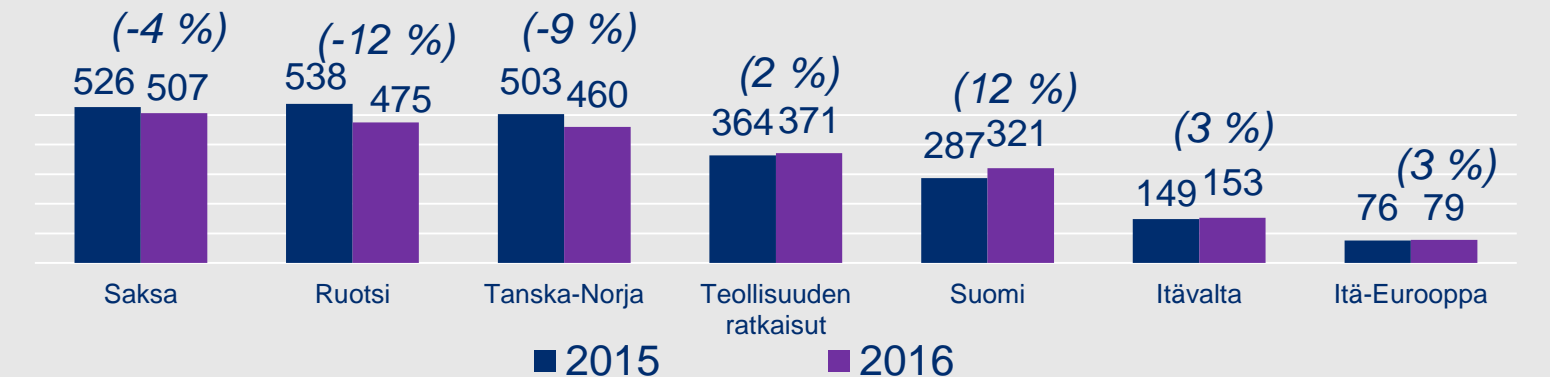

Liikevaihdon kehitys

Konsernin liikevaihto, milj. e

Liikevaihto divisioidittain, milj. e

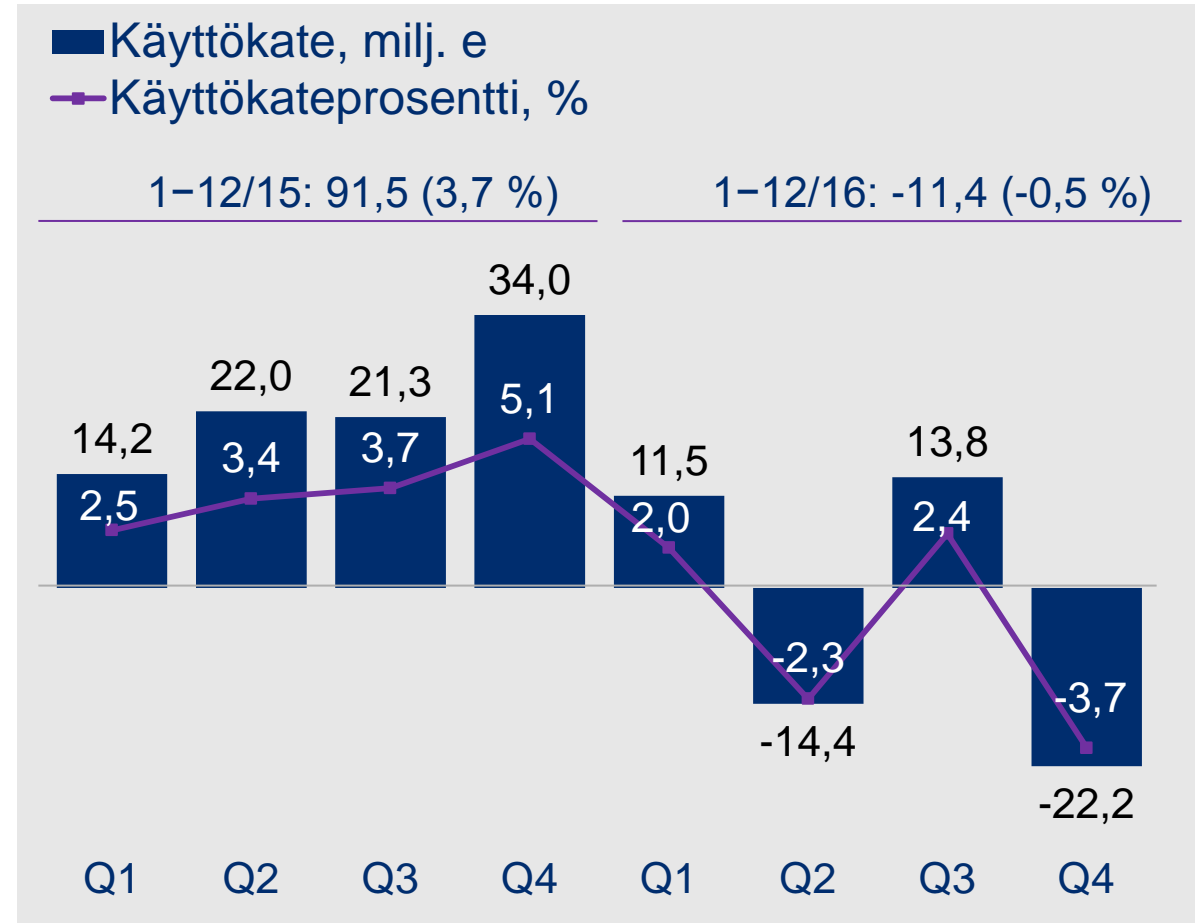

- Liikevaihto oli 2 364 (2 443) milj. euroa vuonna 2016.
- Liikevaihto kasvoi eniten Suomessa edellisvuoteen verrattuna.
- Q2/2016 lähtien tehdyillä projektien alaskirjauksilla oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Kannattavuuteen vaikuttivat olennaisesti saneeraustoimet ja projektien alaskirjaukset

- Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja oli 15,6 milj. euroa 2016 (Käyttökate 2015: 91,5).
- Uudelleenjärjestelykulut olivat 26,9 milj. euroa 2016.
- Eivät sisälly uudelleenjärjestelykuluihin, mutta vaikuttavat käyttökatteeseen:
 - Projektien alaskirjaukset, joilla oli 59,0 milj. euron heikentävä vaikutus käyttökatteeseen 2016

Toimenpiteet projektiliiketoiminnan parantamiseksi

Toteutetut toimenpiteet 2016-Q1/2017

- Projektiliiketoiminnan uudelleen organisointi
 - Konsernitasoisen Projektiliiketoimintayksikön ja divisioonien projektiyksikköjen (PMO) perustaminen
 - Kaikkien Suurten projektien toimintojen keskittäminen määrätyille ammattitaitoisille projektinjohtotiimeille
- Riskiprojektiportfolion yksityiskohtainen analyysi
- Parannettu päätöksenteon valtuutusmallia ja nostettu tarjousten katevaatimuksia
- Uusi yhteinen hankintatyökalu Ruotsissa ja Norjassa

Lisää parannustoimenpiteitä Q1/2017 →

- Projektit-liiketoiminnan vahvistettu ohjaus – Tulosjohtaminen
 - Huomio ajantasaisiin projektiliiketoiminnan suorituskyvyn mittareihin (KPI) ja ennustamiseen
 - Parannetut projektien ohjausprosessit
 - Yhteinen riskinhallinnan prosessi koko projektin elinkaarelle
- Pakollisten projektipäällikkökoulutusten parantaminen

Tehdyt uudelleenjärjestelyt tukevat vuotta 2017, kuitenkin tiettyjä riskejä jäljellä

Kustannusleikkaukset

- Vaikutus yhteensä 1 060 tehtävään pääasiassa Ruotsissa, Tanska-Norjassa ja Saksassa sekä konsernitoiminnoissa.
 - Toimenpiteiden vaikutukset täysimääräisesti nähtävissä 2017
- Kulujen karsiminen kehitysprojekteista, konsultoinnista ja matkustuksesta.

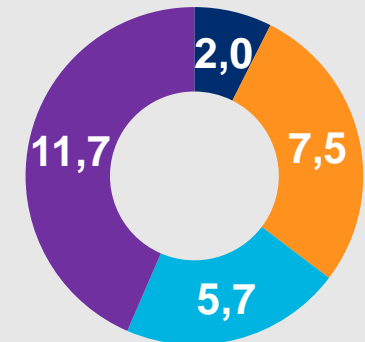
Arvioidut säästöt

- Säästövaikutus noin 40 milj. euroa vuonna 2017 (lisäsäästöt vuonna 2017 edellisvuoteen verrattuna noin 22 milj. euroa)
- Tulosparannus noin 18 milj. euroa vuonna 2016

Arvioidut merkittävät riskialueet vuodelle 2017

- Tunnistetut suoritusriskit projekteissa noin 20 milj. euroa
- Käyttöasteeseen liittyvät riskit enintään 10 milj. euroa
- Riskit erääntyneisiin myyntisaamisiin liittyen enintään 10 milj. euroa

Uudelleenjärjestelykulut
2016: 26,9 milj. euroa

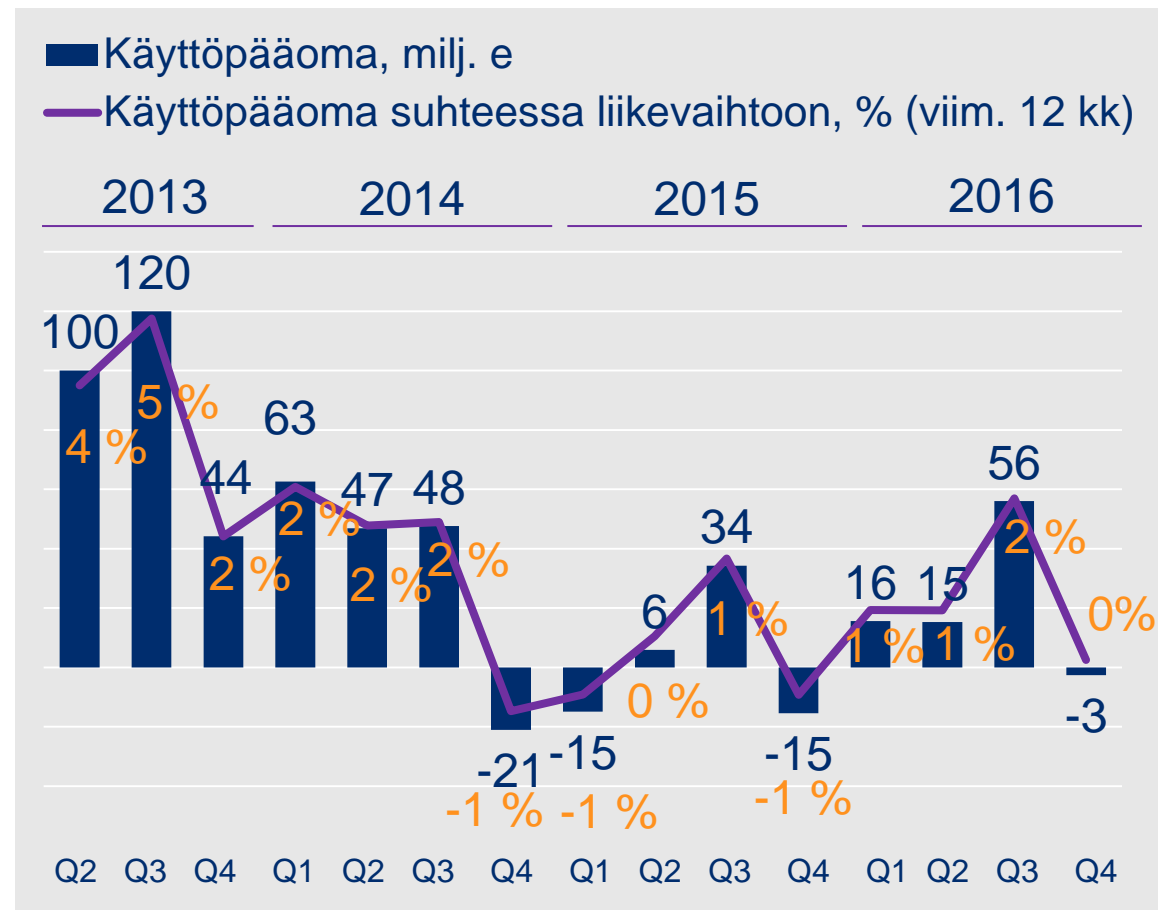

■ Q1: 7 %
■ Q2: 28 %
■ Q3: 21 %
■ Q4: 43 %

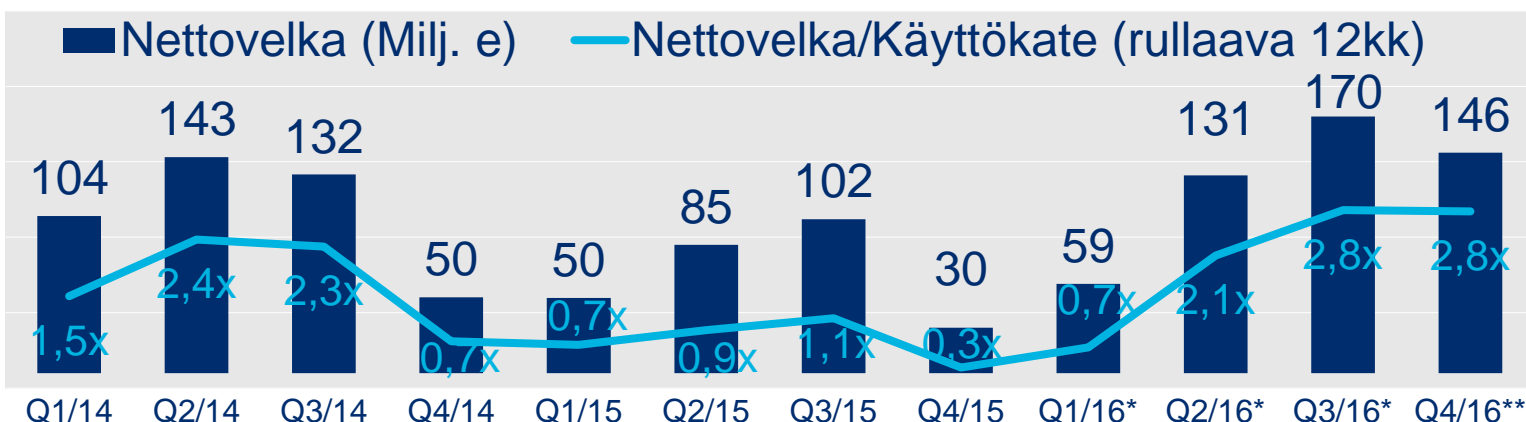
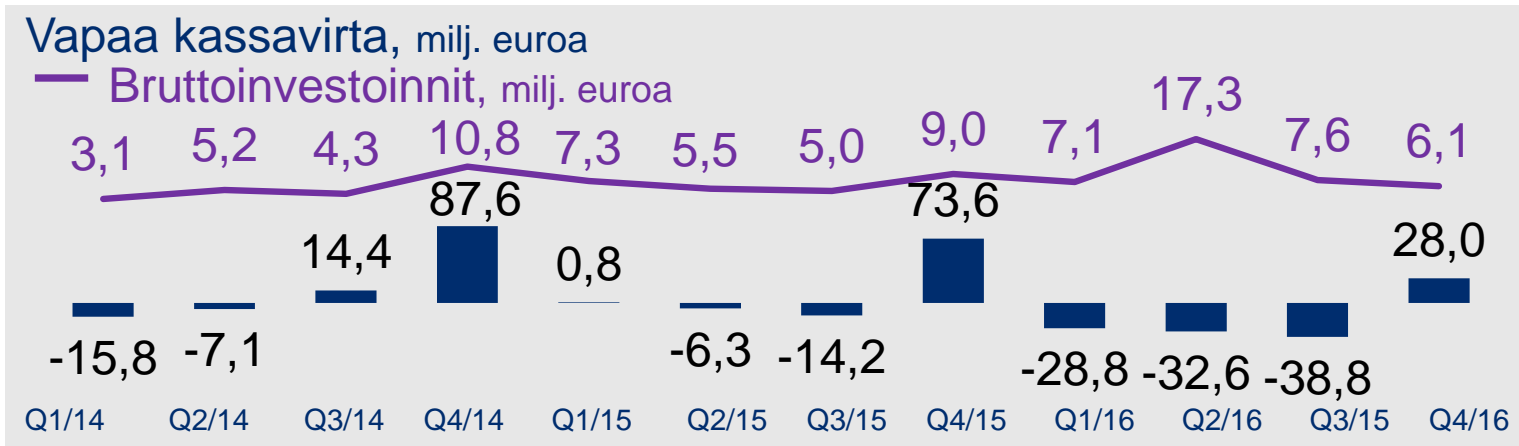
Negatiivinen käyttöpääoma taloudellisen tavoitteen mukaisesti

- Käyttöpääoma oli -2,6 milj. euroa joulukuun lopussa (9/2016: 56,1 milj. euroa).
- Käyttöpääoma parani 58,7 milj. euroa Q4/2016 Q3/2016 loppuun verrattuna, taustalla tehostettu huomio laskutukseen ja saatavien hallintaan. Myös projektien alakirjaukset laskivat käyttöpääomaa Q4/2016.
- Caverion onnistui vähentämään osatuloutussaamistensa määrää 88 milj. eurolla neljännellä vuosineljänneksellä Q3/2016 loppuun verrattuna.
 - Vuoden 2016 lopussa osatuloutussaamisten määrä oli 244,4 (12/2015: 254,0) milj. euroa.

Kassavirta, investoinnit ja velkaantuneisuus

- Vapaa kassavirta oli -72,1 (53,9) milj. euroa 2016.
- Kassavirta heikentyi edellisvuoteen verrattuna pääosin heikon kannattavuuden vuoksi uudelleenjärjestelykulojen seurauksena. Vapaata kassavirtaa heikensivät myös käyttöpääoman kasvu, IT-investointien korkeampi taso ja toteutetut yrityskaupat.
- Käyttöomaisuusinvestoinnit (ml. yritysostot) olivat 38,2 (26,9) milj. euroa 2016.
- Lyhyen aikavälin rahoitus hallinnassa, mutta velkaantuneisuus heikentynyt viime vuodesta.

* Nettovelka/Käyttökate laskettu ilman uudelleenjärjestelykuluja Q1-Q3/2016.

** Caverion ja sen lainapankit vahvistivat 22.12.2016 sovitun lainajärjestelyn yhteydessä käyttökatteen (EBITDA) laskentaperiaatteet konsernin ulkoisissa lainoissa sovellettavaan taloudelliseen kovenantiin (Nettovelat/Käyttökate) liittyen. Nettovelat/Käyttökate Q4/2016 on laskettu vastaavasti.

A man in a control room looking at multiple monitors displaying traffic and data. The background shows a large wall of monitors with various traffic camera feeds and data overlays. The man is wearing a dark blue polo shirt and glasses. The overall scene is dimly lit, typical of a control room.

Markkinanäkymät, tulosohteistus vuodelle 2017 ja osinkoehdotus

Caverionin liiketoiminnan markkinanäkymät vuodelle 2017

Palvelut

- Teknisen huollon ja kunnossapidon ja Managed Services -palveluiden taustalla olevan kysynnän odotetaan jatkuvan vahvana.
- Uusien palvelujen tarpeen ja elinkaariratkaisujen kysynnän odotetaan lisääntyvän.
- Caverionille mahdollisuuksia ylläpidon sekä huollon ja kunnossapidon ulkoistuksissa erityisesti julkishallinnossa, teollisuudessa ja energiasektorilla.

Projektit

- Teknisen asennuksen ja Suurten projektien markkinoiden odotetaan pysyvän hyvinä ja vakaina, mutta hintakilpailun tiukkana Teknisen asennuksen projekteissa.
- Suurten projektien markkinoilla kiinteistöjen ja teollisuuden uusien tarjousten odotetaan säilyvän hyvällä tasolla ja jopa hieman lisääntyvän.
- Talotekniikan Suunnittelua ja toteutusta sisältävien kokonaistoimitusten kysynnän odotetaan kehittyvän suotuisasti suurissa ja teknisesti vaativissa projekteissa. Hyvän kysynnän sekä julkisella että yksityisellä sektorilla odotetaan jatkuvan.

Tulosohjeistus vuodelle 2017 ja osinkoesitys

Liikevaihto

Caverion arvioi, että konsernin liikevaihto säilyy edellisvuoden tasolla vuonna 2017 (2016: 2 364 milj. euroa).

Käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja

Caverion arvioi, että konsernin käyttökate ilman uudelleenjärjestelykuluja yli kaksinkertaistuu vuonna 2017 (2016: 15,6 milj. euroa).

Osinko

- Osingonjakopolitiikka: Osingonjako vähintään 50 % tilikauden voitosta.
- Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta vuodelta 2016.

Osakkeen kurssikehitys

(1.7.2013 – 6.3.2017)

Euroa
osakkeelta

Volyymi,
milj. osaketta

Markkina-arvo 853 milj. euroa
6.3.2017

30 137 osakkeenomistajaa
helmikuun 2017 lopussa

Avainlukuja

Milj. e	2016	2015	Muutos
Tilauskanta	1 408,1	1 461,4	-3,6 %
Liikevaihto	2 364,1	2 443,0	-3,2 %
Käyttökate (EBITDA) ilman uudelleenjärjestelykuluja	15,6	-	
Käyttökateprosentti ilman uudelleenjärjestelykuluja, %	0,7	-	
Käyttökate (EBITDA)	-11,4	91,5	
Käyttökateprosentti, %	-0,5	3,7	
Liikevoitto	-40,8	65,0	
Liikevoittoprosentti, %	-1,7	2,7	
Osakekohtainen tulos, laimentamaton, e	-0,25	0,37	
Käyttöpääoma	-2,6	-15,4	-83,4 %
Vapaa kassavirta	-72,1	53,9	
Korollinen nettovelka	145,5	29,8	
Velkaantumisasaste, %	78,7	11,7	
Henkilöstö kauden lopussa	16 913	17 399	-2,8 %

Life Cycle Solutions for
Buildings and Industries

Kiitos.